

Datum

2020-08-27

Vår referens

Karin Boeryd

Förvaltningsjurist

karin.boeryd@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16) GRF-2020-22632

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har gett grundskolenämnden möjlighet att yttra sig över en remiss från Socialdepartementet avseende departementspromemorian Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång Ds 2020:16. Grundskoleförvaltningen ställer sig positiv till flera av departementspromemorianas förslag.

Förslag till beslut

Grundskolenämnden föreslås besluta

1. Grundskolenämnden godkänner grundskoleförvaltningens förslag till yttrande och skickar det till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

- Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende – förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)
- G-Tjänsteskrivelse GRNAU200911 Remiss angående Stärkt barnperspektiv för barn i skyddat boende - förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)
- Förslag till yttrande GRN 200923 Remiss angående Stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende - förslag till bestämmelser rörande bl.a. omedelbar placering, sekretess och skolgång (Ds 2020:16)

Beslutsplanering

Grundskolenämndens arbetsutskott 2020-09-11

Grundskolenämnden 2020-09-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Bakgrund

Regeringen beslutade i november 2016 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka barnrättsperspektivet för barn som vistas i s.k. skyddat boende tillsammans med en av vårdnadshavarna. Utredaren hade i uppdrag att lämna förslag till hur insatsen skyddat boende kan lagregleras och definieras och hur en tillståndsplikt kan utformas. I januari 2018 överlämnades betänkandet Ett fönster av möjligheter – stärkt barnrättsperspektiv för barn i skyddat boende (SOU 2017:112) till regeringen.

I betänkandet föreslås att skyddat boende ska regleras i socialtjänstlagen som en boendeinsats för den som behöver stöd och skydd till följd av hot, våld eller andra övergrepp. Barn får tas emot i ett sådant boende endast tillsammans med en vuxen vårdnadshavare. Skyddat boende blir därmed en ny placeringsform. Vidare föreslås att socialnämnden bl.a. ska få besluta om placering i skyddat boende med bara den ena vårdnadshavarens samtycke samt om val eller byte av skolenhet i anledning av att barnet placerats. Dessa bestämmelser föreslås införas i 6 kap. 13 a § Föräldrabalken (FB).

Betänkandet skickades på remiss bl.a. till Malmö kommun, vilken besvarades av kommunstyrelsen efter att först ha skickats för yttrande till arbetsmarknads- och socialnämnden (se dnr STK-2018-199).

Under beredningen av betänkandet i Regeringskansliet har det kommit fram att förslagen bör kompletteras i vissa avseenden. Aktuell departementspromemoria (Ds 2020:16) ska komplettera beredningsunderlaget till betänkandet. De kompletteringar som promemorian behandlar gäller främst förslag till lagstiftning för att ge socialnämnden befogenhet att omedelbart kunna placera ett barn i skyddat boende tillsammans med en vårdnadshavare när det saknas samtycke från den andra vårdnadshavaren. Det föreslås också nya bestämmelser om offentlighet och sekretess bl.a. för att möjliggöra sekretess hos kommuner och regioner för adresser till skyddade boenden och hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende. Vidare föreslås vissa följdändringar för att tydliggöra elevers rätt att gå i skola när de vistas i skyddat boende eller hem för vård eller boende.

Vad gäller aktuell remiss vill regeringen ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian.

Grundskoleförvaltningens kommentarer och synpunkter

Som framgår ovan har Malmö kommun tidigare yttrat sig kring betänkandet SOU 2017:112. Grundskoleförvaltningen lämnar endast synpunkter kring material i promemorian och uppgifter som inte tidigare har behandlats i betänkandet. Vidare bemöts endast de avsnitt som påverkar grundskolenämndens ansvarsområden.

3.2 Sekretess

Avsnitt: Sekretess hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende

I promemorian föreslås bl.a. följande. Sekretess ska gälla hos kommun eller region för uppgift om adress till skyddat boende eller hem för vård eller boende som bedriver verksamhet i form av skyddat boende om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att syftet med verksamheten skadas. Sekretessen ska även gälla för uppgift om beteckning på fastighet där verksamhet bedrivs i form av sådana boenden och för uppgift om tomträtt i fastighet där sådan verksamhet bedrivs. En sekretessbrytande bestämmelse ska möjliggöra att uppgifterna lämnas från en kommun eller en region till en socialnämnd om uppgifterna kan antas att ha betydelse för socialnämndens verkställighet av beslut om placering av enskild i hem för vård eller boende som bedriver verksamhet som motsvarar skyddat boende eller i skyddat boende. Bestämmelserna föreslås införas i 18 kap. OSL.

Grundskoleförvaltningen tillstyrker förslaget.

Avsnitt: Sekretesskydd i utbildningsverksamhet

I promemorian anges bl.a. följande gällande sekretesskydd i utbildningsverksamhet. Bedömning görs att uppgifter om i vilken skola eller förskola ett barn går ibland kan behöva sekretessbeläggas gentemot den ena vårdnadshavaren när barnet och den andra vårdnadshavaren är placerade i ett skyddat boende, eftersom sådana uppgifter kan röja var det skyddade boendet finns.

Sekretess för offentliga skolhuvudmän regleras i 23 kap. 1–3 §§ offentlighets- och sekretesslagen (OSL). För skolor gäller enligt 23 kap. 2 § tredje stycket OSL att en skola kan sekretessbelägga uppgifter om en enskilds identitet, adress och andra liknande uppgifter om en enskilds personliga förhållanden om det av särskild anledning kan antas att barnet eller någon närstående till barnet lider men om uppgifterna röjs.

Det kan ibland finnas anledning att inte lämna ut vissa uppgifter som rör barnet till barnets vårdnadshavare, t.ex. uppgifter om barnets skolgång. Av 12 kap. 3 § OSL framgår att om ett barn kan antas lida betydande men om en viss uppgift blir känd för vårdnadshavaren omfattas uppgiften av sekretess. Sekretesskyddet kan alltså i sådana situationer ha företräde framför skolans skyldighet enligt skollagen och läroplaner att informera föräldrar och vårdnadshavare t.ex. om den ungas kunskapsutveckling och utveckling i övrigt liksom andra personliga uppgifter om barnet.

Om socialnämnden fattar ett beslut om val eller byte av förskole- eller skolenhet med stöd av den föreslagna nya bestämmelsen i 6 kap. 13 a § första stycket 6 FB, har dock vårdnadshavarna enligt 6 kap. 11 § FB rätt till partsinsyn. Det betyder att vårdnadshavarna har rätt att ta del av uppgifter om barnet i ärendet. Enligt 10 kap. 3 § OSL får sekretessen enligt huvudregeln stå tillbaka när en enskild har rätt till sådan partsinsyn. Det framgår av 10 kap. 3 § OSL att sekretess inte hindrar att en enskild som är part i ett mål eller ärende hos domstol eller annan myndighet

och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen tar del av en handling eller annat material i målet eller ärendet. Bestämmelsen innehåller dock ett undantag. En sådan handling eller ett sådant material får inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska myndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda.

I betänkandet har det bedömts att bestämmelserna i 10 kap. 3 § och 12 kap. 3 § OSL är tillräckliga för att vid behov kunna sekretessbelägga uppgifter i barnets personakt hos socialnämnden om dels uppgifter om adress i skyddat boende, dels andra uppgifter i barnets dokumentation i personakten som kan missbrukas av vårdnadshavaren på ett sätt som allvarligt skadar barnet. På motsvarande sätt bedöms i promemorian att uppgifter som rör i vilken skola eller förskola ett barn är mottaget med stöd av den föreslagna 6 kap. 13 a § 6 FB vid behov kan sekretessbeläggas gentemot en vårdnadshavare.

Grundskoleförvaltningen delar utredningens bedömning.

Ansvariga

Laila Herner Enhetschef

Anette Enhav Avdelningschef

Anders Malmquist Förvaltningschef